

BÖLÜM-VI

E-TÜRKİYE PROJESİ VE UYGULAMALAR

Doç. Dr. Murat ERDAL

E-devlet; e-işin yönetsel şeklidir ve bir değişim ve dönüşüm sürecini ifade etmektedir. Elektronik hizmetlerin vatandaş ve işletmelere ulaştırılmasıyla ilgili süreçler tarafından meydana gelmektedir.

Kamu yönetimi bilgi yoğun bir alandır. Hemen her süreç ve işlemde bilgi yönetimi prensipleri işlemektedir. Vatandaş, işletme, sivil toplum örgütleri (dernek, vakıf vb.) ile kamu kurum ve kuruluşlarına ait bilgilerin belirli bir düzen içinde yönetimi, planlı bir çalışmayı zorunlu kılmaktadır. Kamu ile etkileşimde olan her bir unsur; vatandaş, işletme ve diğer kamu birimleri işlemlerin hızlı, basit ve standart bir şekilde gerçekleşmesini talep etmektedir.

Kamu-vatandaş ilişkilerinde; nüfus, ikamet, eğitim, sağlık, adalet, sosyal güvenlik, emniyet, trafik, ehliyet, pasaport, bankacılık ve maliye (gelirler vergisi), telefon, su, elektrik, doğalgaz ve yerel yönetimler ile ilişkiler (çöp, emlak vergisi vb.) gibi birçok alanda etkileşim yaşanmaktadır. Benzer durumu ve etkileşim alanlarını özel sektör ve sivil toplum örgütleri için de söylemek mümkündür. Kamunun iç işleyişine ilişkin bir başka deyişle kamu kurumlarının kendi aralarındaki ilişkiler ağı da dikkate alındığında, işlem hacminin ne denli yoğun olduğu ortaya çıkacaktır. Her bir kesime ait bilgilerin toplanması, korunması, işlenmesi ve ilgili kullanıcılara iletilmesi, kamuda e-devlet proje ve uygulamalarının önemini ortaya çıkarmaktadır.

Bilgi yoğunluğunun nüfus büyüklüğü ile doğru orantılı olduğu düşünülürse, ülkemiz gibi nüfusu 65 milyon üzerinde olan devletlerde işlemlerin etkin ve verimli yapılabilmesi, teknoloji yatırımlarından geçmektedir. Kamuda bürokrasinin azalması, kağıt işlemlerinin ortadan kalkması, süreçlerin kolay ve çabuk işlemesi herkesin ortak arzusudur. Kamu yönetiminde yeniden yapılanmanın anahtarı elektronik dönüşümden, kısaca elektronik devletten geçmektedir.

Elektronik devlete geçişte en önemli katkıları geçmişteki bu alanda atılmış adımlar, süregelen proje ve yatırımlar oluşturmaktadır. Bu yatırımlar içerisinde özellikle haberleşme, bilgisayar ve iletişim ile insan kaynakları ön plana çıkmaktadır.

E-Devlet ve ülkelerin bilişim altyapısının gelişmişliği konusunda uluslararası kuruluşlar tarafından çeşitli gösterge ve derecelendirmeler yapılmaktadır. Bu alanda öne çıkan göstergelerden iki tanesi, Dünya Ekonomik Forumu ve Birleşmiş Milletler tarafından hazırlanmıştır.

Bu ve buna benzer indeksler hazırlanırken ülkelerin çeşitli alanlara yaptıkları yatırımlar, özellikle bilgisayar ve iletişim teknolojilerinin kullanım ve gelişmişlik düzeylerine bakılmaktadır. Örnek olarak Dünya Ekonomik Forumu tarafından meydana getirilen “Bilişim

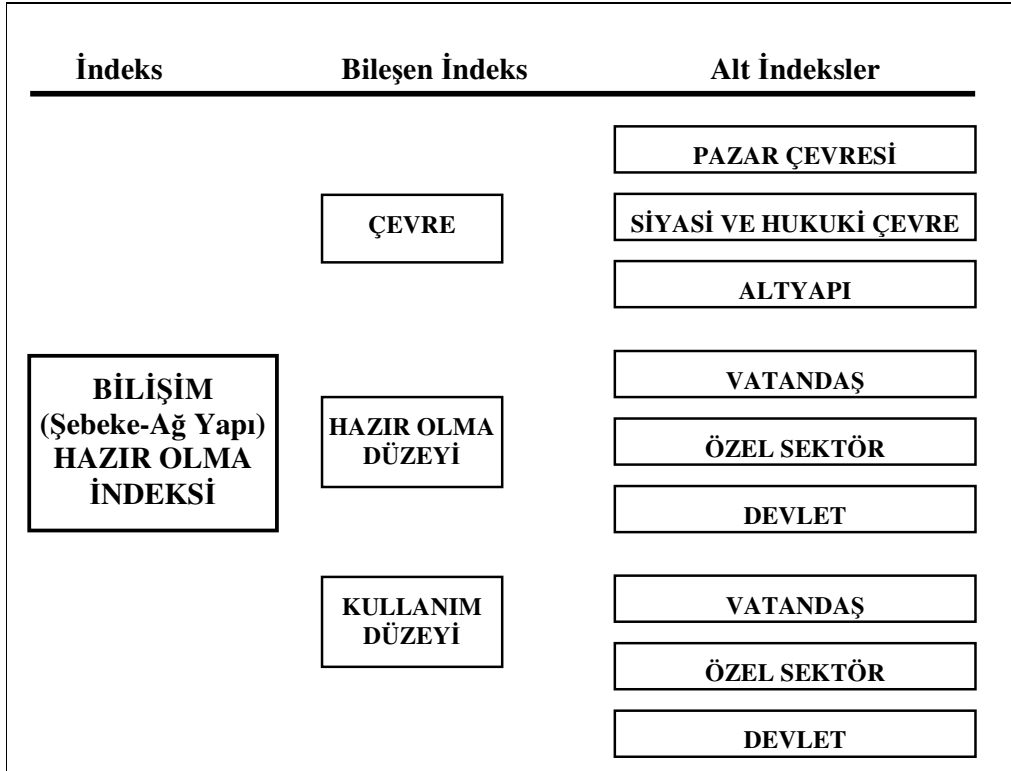
Doç. Dr. Murat ERDAL

İstanbul Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, İşletme Bölümü 34116 Beyazıt-İstanbul
merdal@istanbul.edu.tr, muraterdal@hotmail.com, Tel : (0212) 440 02 45

(Şebeke-Ağ Yapı) Hazır Olma İndeksi” (Networked Readiness Index Rankings) birtakım kriterler göz önünde bulundurulmaktadır.

www.meslekiyetlilik.com®

İndeks içerisinde üç temel alt bileşen; “çevre”, “hazır olma düzeyi” ve “kullanım düzeyleri” faktörleri nihai görünüme etkisi bakımından ağırlıklandırılmalıdır. Çevre bileşenleri; pazar çevresi, siyasi ve hukuki çevre ile altyapı unsurlarından oluşmakta olup; hazır olma düzeyi ve kullanım düzeyleri alt bileşenleri, bireyler bazında yani vatandaş, iş dünyası- “özel sektör” ve son olarak kamu kurum ve kuruluşları-“devlet” olarak incelenmektedir. Alt bileşenlerin e-devlet proje ve uygulamalarına katkıları kendi ağırlıkları ve yaygınlık dereceleri ile doğru orantılı olmaktadır.

Şekil-1 E-Devlete Hazır Olma İndeksini Oluşturan Altyapı Bileşenleri, Dünya Ekonomik Forumu, Küresel Bilişim Teknoloji Raporu Örneği.

Kaynak: World Economic Forum, “Global Information Technology Report 2003-2004”,
The Networked Readiness Index Rankings 2003, Erişim Tarihi: 29 Aralık 2003,
www.weforum.org/pdf/Gcr/GITR_2003/Ranking.pdf, s:4.

Dünya Ekonomik Forumu (World Economic Forum) tarafından hazırlanan "Küresel Bilgi Teknolojisi Raporu 2003-2004", (The Networked Readiness Index Rankings 2003)

verilerine göre Türkiye 3.32'lik derecesi ile 56. sıradayken onu sırasıyla Dominik Cumhuriyeti (3.32), Panama (3.31) ve Namibya (3.28) izlemektedir.

Tablo-1 Dünya Ekonomik Forumu, Bilişim (Şebeke-Ağ Yapı) Hazır Olma İndeksi.

Ülkeler	Derece
1. ABD	5.50
2. Singapur	5.40
3. Finlandiya	5.23
4. İsveç	5.20
5. Danimarka	5.19
6. Kanada	5.07
7. İsviçre	5.06
8. Norveç	5.03
9. Avustralya	4.88
10. İzlanda	4.88
11. Almanya	4.85
12. Japonya	4.80
13. Hollanda	4.79
14. Lüksemburg	4.76
15. İngiltere	4.68
16. İsrail	4.64
17. Tayvan	4.62
18. Hong Kong	4.61
19. Fransa	4.60
20. Kore	4.60
21. Avusturya	4.56
22. İrlanda	4.55
23. Yeni Zelanda	4.48
24. Belçika	4.43
25. Estonya	4.25
.....	.....
56. Türkiye	3.32

Kaynak: World Economic Forum, “Global Information Technology Report 2003-2004”, The Networked Readiness Index Rankings 2003, Erişim Tarihi: 29 Aralık 2003, www.weforum.org/pdf/Gcr/GITR_2003/Ranking.pdf, s:5.

Benzer bir derecelendirme cetvelini Birleşmiş Milletler de hazırlamıştır. Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal İlişkiler Bölümü tarafından hazırlanan E-Devlete Hazır Olma İndeksi’ni ise aşağıda Tablo-2’deki gibi görmek mümkündür.

Tablo-2’den de görüleceği üzere Türkiye bu sıralama içerisinde 49. sırada bulunmaktadır. Güney-Orta Asya ve Afrika e-devlete geçiş konusunda hayli sıkıntılı konumdadır. E-devlete hazır olma küresel ortalaması 0.402den hayli uzaktır.

Tablo-2 Birleşmiş Milletler E-Devlete Hazır Olma İndeksi.

Ülkeler	Derece
1.ABD	0.927
2.İsveç	0.840
3.Avustralya	0.831
4.Danimarka	0.820
5.İngiltere	0.814
6.Kanada	0.806
7.Norveç	0.778
8.İsviçre	0.764
9.Almanya	0.762
10.Finlandiya	0.761
11.Hollanda	0.746
12.Singapur	0.746
13.Kore	0.737
14.Yeni Zelanda	0.718
15.İzlanda	0.702
16.Estonya	0.697
17.İrlanda	0.697
18.Japonya	0.693
19.Fransa	0.690
20.İtalya	0.685
21.Avusturya	0.676
22.Şili	0.671
23.Belçika	0.670
24.İsrail	0.663
25.Lüksemburg	0.656
.....	.....
49.Türkiye	0.506

Kaynak: World Public Sector Report 2003, E-Government at the Crossroads, “Table-1: E-Government Readiness Index 2003”, Department of Economic and Social Affairs, <http://www.unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/un/unpan012733.pdf>, United Nations, New York, 2003, Erişim Tarihi: 29 Aralık 2003, s:186.

Bütün bu tablolardan görüleceği üzere Türkiye, e-devlet alanında dünya çapında bir hayli geri durumdadır. Kamu yönetiminde bilgi teknoloji ve uygulamaları giderek artmaktadır. Devlet iş süreçlerinin yeniden tasarlanması ve yeniden yapılandırılmasında teknolojik gelişmeler büyük katkı sağlamakla birlikte birtakım sorunlar yaşanmaktadır. E-Devlet ile ilgili olarak karşılaşılan problemlerin başında;

- E-devlet konusunda plan, program ve vizyon oluşturacak kurum sayısının azlığı,
- Hukuki ve teknik alanlarda yasa ve mevzuatlardaki yetersizlik,

- Kamu kurum ve kuruluşları arasında eşgüdüm ve koordinasyon eksikliği,
- Projelerin ilk yatırım maliyetlerinin yüksekliği,
- Yazılım ve donanım teknolojilerine ödenen bedeller,
- Kamu yönetim kademelerinde bilgi eksikliği ve dolayısı ile yeniden yapılanma programlarına ihtiyatlı bakış açısı,
- Kamu personeline yeni teknoloji uygulamalarına karşı direnç,
- Eğitim ve iletişim ihtiyacı,
- Geleneksel siyaset-politika yapma biçimleri ve yöneticiler arasında yaşanan anlaşmazlık ve çatışmalar ve
- Bürokratik engeller gelmektedir.

Ülkemizde e-devlet anlayış ve uygulamalarında teknik ve hukuki alandaki boşluklar kurumlar arası bilişim perspektifindeki farklılıklarla birlikte hangi kurumunun hangi hizmeti hangi mevzuat ve yasal dayanakla nasıl vereceği konularında çeşitli sıkıntılar yaşanmaktadır. E-Devlet alanında yeni uygulamaları başlatan ve çalışmalarını sürdüren yöneticilerde bu nedenle gelecek endişesi ve işini kaybetme korkusu da yaşanabilmektedir.

Elektronik dönüşüm birtakım oluşumları da beraberinde getirecektir. Mali kaynaklarla birlikte teknik altyapı eksikliklerinin giderilmesi, personelin eğitilmesi, istihdama etkiler ve yeni eleman profiline ortaya çıkması ve güncel hukuki düzenlemeler ilk akla gelen dönüşüm unsurlarıdır.

Konunun daha rahat anlaşılabilmesi için başarılı e-devlet anlayış ve uygulamalarına bakmakta fayda vardır.

Başarılı e-devlet uygulamaları için temel kriterler aşağıdaki gibidir:

- Öncelikle e-devlet alanında gelişim için devletin katkısı şarttır.
- Kamu kurum ve kuruluşlarında etkinlik ve verimlilik için e-devlet projeleri tüm ilgili taraflarca sahiplenilmelidir.
- Bilişim alanında uzun dönemli politikaların sürdürülmesinde siyasi liderlik ve vizyon gerekmektedir.
- Bilişim teknolojileri için ihtiyaç duyulan finansal kaynaklar sağlanmalıdır.
- Kamu kurum ve kuruluşlarında hizmet veren personelin bilgi ve becerileri artırılmalı, e-kültür yaygınlaştırılmalıdır.
- Kamu birimleri arasında koordinasyon ve eşgüdüm sağlanmalıdır.
- E-devlet konusunda yasal altyapı oluşturulmalıdır.
- Ülkenin bilgi ve iletişim teknoloji altyapısı kuvvetlendirilmelidir.
- Vatandaşlar e-devlet uygulamalarına destek vermeli ve katkıda bulunmalıdır.
- İnsan kaynaklarına uzun dönemli yatırım yapılmalıdır.
- Vatandaş, işletme ve sivil toplum örgütleri ile sürekli işbirliği içerisinde olmalıdır.
- E-devlet proje uygulamaları izlenmeli ve değerlendirilmelidir.
- E-devlet uygulamalarının başarısı için güvenlik ve gizlilik esastır.
- E-kültürün ve dolayısı ile e-devlet uygulamalarının toplum içerisinde yaygınlaştırılabilmesi için internet ve haberleşme maliyetleri ucuzlatılmalıdır.

Türkiye içinden başarılı uygulamaları;

- Başbakanlık,
- Maliye Bakanlığı,
- Dışişleri Bakanlığı,
- Kültür ve Turizm Bakanlığı
- Milli Eğitim Bakanlığı
- Tarım ve Köyişleri Bakanlığı
- Gümrük Müsteşarlığı
- İstanbul Valiliği
- Emniyet Genel Müdürlüğü
- Bağ-Kur Genel Müdürlüğü
- Sosyal Sigortalar Kurumu
- Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi-Mernis Projesi
- Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası bazında incelemenin faydalı olacağı inancından hareketle kitap içerisinde yer vermeyi uygun görüyoruz.

www.meslekiyeterlilik.com®

Rejim Sanki Tehlikede...

İyi bir şey oldu...

Nüfus memurluğuna gittiğinizde tüm bilgileri bir buçuk dakika içinde alacaksınız.

Buna MERNİS (Merkezi Nüfus İdare Sistemi) diyorlar...

Anladığım kadarıyla bu biraz kartla para çekme işlemine benziyor... Memurlar, size verilen özel kimlik kartınızı makineye soktuklarında para yerine; nüfus, sabıka, vergi gibi tüm bilgiler gelecek...

Nüfus kaydı; 1,5 dakika...

Sabıka kaydı; 2 dakika...

İkametgah belgesi; 1.7 dakika...

Bunun için 83,3 trilyon harcandı...

İçişleri bakanı Abdülkadir Aksu'nun çağrısı üzerine vatandaşlar nüfus memurluklarına giderek yeni elektronik kimliklerini almaya başladılar...

Ancak tek sorun; "muamele" ortadan kalkıyor...

Oysa "muamele" neredeyse rejimin temeli...

Öyle uzun "muamele" yapılmıyorsa sanki rejim de tehlikeye girecekmiş gibi...

Memurun kopyalı iki kağıdı daktiloya takarken ki özeni...

Üstteki kağıdın ucu, alttaki kağıdın köşesine tam denk gelmiyorsa, iki kağıdın diklemesine masaya vurularak giderilmesi...

Peki araya konulacak kopya kağıdı?...

Genelde memur kopya kağıdını bulamaz...

O zaman kapıldığımız "Acaba rejim tehlikede mi?" duygusu...

Neyse ki yandaki bayanın yazmakta olduğu daktiloya hep birlikte bakılır, o işini bitirince kopya kağıdı alınacaktır ve kopyalı sağlam muamele ile rejim tehlikeden kurtulacaktır...

İki kopya...

Biri size, ki alıp koşacaksınız...

Koşturmak, tabii ki rejim için...

Ellerimizde kağıt merdivenlerden bir aşağı bir yukarı koşmadıkça sanki rejim yine tehlikede...

Elbette biz ulus olarak rejim sağlam olsun diye merdivenlerde koştuk...

Koştukça kağıtların çoğalması, keza rejim sağlam olsun...

Zaten sonunda; kadınsanız “askere celp kağıdı” gelmiştir, erkekseniz adınız “Melahat” olmuştur ki, rejim içindir...

Şimdi 1.5 dakikada muamele?..

Koşturmacasız, daktilosuz, kağıtsız...

Bir ”tık” kadar süre...

Rejimin sağlamlığı nasıl olacak?..

Bilemem...

Kaynak: Bekir Coşkun, *Hürriyet Gazetesi*, 23 Ocak 2003 Perşembe, s:3.

E-Devlet Proje Örnekleri¹

BAŞBAKANLIK (www.basbakanlik.gov.tr)

Projeler ve Yararları:

Mevzuat Bilgi Sistemi (MBS)

- Kanun, Kanun Hükmünde Kararname (KHK), Tüzük, Yönetmelik ve Mülga Kanunların bulunduğu ve izlendiği Mevzuat Bilgi Sistemi (MBS)'nin izlenmesi ile modern hizmet anlayışı içerisinde mevzuatta meydana gelen değişikliklerin günü gününe bilgisayarlardan takip edilme imkanı sağlanmıştır.
- Resmi gazetede yayımlanacak olan Kanun, Kanun Hükmünde Kararname, Tüzük, Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Yönetmelikler, Resmi Gazete de yayımlandıktan ve yürürlüğe girdikleri tarihten itibaren Mevzuat Bilgi Sistemi (MBS) içinde değişiklikleri ile birlikte güncel olarak görülebilecektir.
- Mevzuata erişim hızlanacaktır.

Resmi Gazete Bilgi Sistemi (REGA)

---

¹ **e-Kurumlar; e-Devlet Yolunda Kamu Kurumları Uygulamaları**

Türkiye Bilişim Derneği (TBD) Yayını, İstanbul, 2-6 Eylül 2003. Bu çalışma ile kamu kurum ve kuruluşlarına ait internet web sitelerinden geniş ölçüde yararlanılmıştır.

- Resmi Gazetenin elektronik ortamda sunulması ile resmi gazeteye erişim hızlanacaktır ve günlük olarak takip edilebilecektir.
- İnternette Resmi Gazete hakkında istenilen tüm bilgiler elde edilecektir.
- Oluşturulan sorgulama kriterleri ile ilgili gazeteye veya arşive erişilebilecektir.

Kurum-Kuruluş Kodlamaları Bilgi Sistemi

- 1991/17 sayılı genelge ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarında yazılı iletişimin çağa uygun olarak geliştirilmesi, evrak havale ve takiplerindeki genel esasların yeniden değerlendirilerek, otomasyon tekniklerine de uygun ortak bir kodlama standardının saklanması amacıyla (14) haneli bir kod formatı oluşturulmuştur. Kamu kurum ve kuruluşlarının merkez ve taşra birimlerinin yer aldığı bu kodlama ile evrakların daha çabuk ulaşımı sağlanacağından yazışmalara etkinlik ve hız kazandırılacak, bilgisayarla yapılacak iletişimde de; evrak kaydının yanı sıra, evrakın geldiği ve gittiği birimin belirlenmesi suretiyle işbirliği ve enformasyona kolaylık getirilecektir.

Arşiv Katalogları Projesi

- Osmanlı dönemi, Milli Mücadele ve Cumhuriyet dönemi arşiv belgelerinden tasnifi tamamlanan belge serilerinin dijital ortama aktararak internette araştırma hizmetine sunulması.
- Kamu yayınları ve idari dokümanların derlenerek internette hizmete sunulması.
- Başbakanlık Yönetim Bilişim Sistemi Merkezi Çalışmaları.
- 1997 yılından itibaren Başbakanlığın çıkarmış olduğu Dış Genelgeler internet üzerinden yayımlanmaktadır. Daha eski tarihli genelgeler de sisteme girilmektedir.

Arşiv Belgelerine Göre Ermeni Konusu Projesi

Ermeni konusu hakkında Batı ülkelerinde yayınlanan yayınlar birinci elden kaynaklara dayanmadığı için eksik, hatalı ve subjektif olmuşlardır. Halbuki Türk arşivlerinde Ermeni konusuyla ilgili pek çok belge vardır. Bu belgeler gerçekleri objektif bir şekilde aydınlatacak niteliktedir. Belgelerin tarihi gerçekleri siyasi, ideolojik ve önyargılı yaklaşımlardan uzak, bilim ışığında aydınlatılmasına yardımcı olması amacıyla bu sayfa hazırlanmıştır.

Diğer Projeler

- 1) Ülkemiz gelecek on yıl içinde “e-Avrupa +” kriterlerini yakalamak ve zaman kaybetmeden “e-Devlet” i oluşturmak için bütün Kamu Kurum ve Kuruluşların, kendilerine “e-Kurum” vasfını oluşturması gerekir. Bu bağlamda ; Başbakanlık Bilgi İşlem Başkanlığı Tarafından bu yönde çalışmalara başlanmıştır. İnternet çıkışı 2 MB’

den 8 MB' ye çıkartılmış. Yönetim Bilişim Merkezi çerçevesinde bir "Türkiye Ana Portal"ı oluşturulması, www.basbakanlik.gov.tr ve www.bybs.gov.tr adresinde bulunan www.turkiye.gov.tr, www.e-turkiye.gov.tr, www.hukümet.gov.tr, www.devlet.gov.tr, www.e-devlet.gov.tr, www.vatandas.gov.tr, www.kamu.gov.tr alan isimleri kısa sürede başbakanlık portalından internete açılacaktır. Ayrıca on kamu kurum kuruluşuna internet (web, e-posta, DNS) hizmeti verilmektedir.

- 2) Genelge Bilgi Sistemi: 1997 yılından itibaren Başbakanlığın çıkarmış olduğu Dış genelgeler internet üzerinden yayımlanmaktadır. Daha eski tarihli genelgeler de sisteme girilmektedir.
- 3) Bakanlar Kurulu Tarafından T.B.M.M.'ye Sunulan Kanun Tasarıları
- 4) Makro Ekonomik Göstergeler
- 5) Başbakanın Basın Toplantıları
- 6) T.C. Hükümeti, Başbakanları, Müsteşarları Hakkında Bilgi.
- 7) Vatandaşlar İçin Rehber Sayfalar ve Kamuya Erişim Sayfaları: Vatandaşların aradıkları konulara kolayca ulaşabilmelerini sağlamak amacı ile düzenlenmiştir.
- 8) Ulusal Bilgi Sistemi Kitabı: Bu kitabın tamamı PDF formatında internet üzerinden yayımlanmaktadır.

MALİYE BAKANLIĞI (www.maliye.gov.tr)

Projeler ve Yararları:

Baş Hukuk Müşavirliği ve Muhakemat Genel Müdürlüğü

Hukuk Bilişim Sistemi – HBS

Merkez Erişimli Taşra Otomasyon Projesi – METOP

Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü

Bütçe Yönetim Enformasyon Sistemi – BYES

Muhasebat Genel Müdürlüğü

Web Tabanlı Saymanlık Otomasyon Sistemi – say2000i

Gelirler Genel Müdürlüğü

Vergi Dairesi Otomasyon Projesi – VEDOP

Milli Emlak Genel Müdürlüğü

Milli Emlak Otomasyon Projesi – MEOP

Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü

Sağlık Harcamaları Denetim Projesi

Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğü

Elektronik Satış Projesi

1) Hukuk Bilişim Sistemi – HBS (www.bahum.gov.tr)

- HBS veri girişi ve düzeltme sistemi (Kanun, Kanun Hükmünde Kararname , Yönetmelik, Bakanlar Kurulu Kararı, Tebliğ vb. hukuksal mevzuat)
- Resmi Gazete Girişi
- Kanun Değişiklikleri
- HBS Web Yayıncılığı
- Abone Takibi

Hukuk Bilişim Sistemi (HBS) Web yayıncılığı ile hukuksal mevzuattan faydalanmak isteyen kitlelere yayın yapmayı amaçlamaktadır.

2) Merkez Erişimli Taşra Otomasyon Projesi (METOP)

- Tüm Taşra teşkilatının merkezle bağlantısını sağlamak,
- Hazine Davalarının Merkez-Taşra irtibatı ile daha hızlı yürütülmesini sağlamak,
- Merkez-Taşra arası hızlı elektronik iletişimi sağlamak,

Doç. Dr. Murat ERDAL

İstanbul Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, İşletme Bölümü 34116 Beyazıt-İstanbul

murdal@istanbul.edu.tr, muraterdal@hotmail.com, Tel : (0212) 440 02 45

- İş süreçleri ve dokümanların standartlaşmasını sağlamak,
- Toplam kalite yönetimini sağlamak,
- Daha hızlı merkezi denetimi sağlamak.

Türkiye çapında kurulacak ağ sistemi ile Merkez-Taşra iletişimi sayesinde Hazine yararı ilkesi doğrultusunda davaları hızlı ve verimli bir şekilde çözüme ulaştırmayı, amaçlamaktadır.

3) Milli Emlak Genel Müdürlüğü (www.milliemlak.gov.tr)

Projeler ve Yararları:

Proje Adı: Milli Emlak Otomasyon Projesi (MEOP)

- Devletin özel mülkiyetinde yada hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz mallar konusundaki bilinmezliğin ortadan kaldırılmasına yönelik olarak, iller bazında Tapu Sicil Müdürlüklerinde Hazine'ye ait taşınmaz mal kayıtlarının taranması, bu şekilde Milli Emlak Genel Müdürlüğü yönetimindeki tüm taşınmaz mallara ait Taşınmaz Mal Bilgi Bankasını oluşturmak.
- Kurulacak replication serverlar aracılığı ile tüm taşra birimlerine ait dataları merkezde de tutmak, yedeklemek, işlemek ve gerekli görülen özelliklere Karar Destek Bilgi Sistemi içinde üst yönetimin kullanımına sunmak.
- CBS çalışmaları ile kurum elindeki taşınmaz mallara ait hukuksal bilgilerin, bu şekilde taşınmaz malların mevcut durumlarını zaman boyutunda takip etmek ve denetlemek.
- Proje kapsamında alımı yapılan ve toplam 5253 adet donanımın 365 gün 24 saat çalışır halde tutulmasını sağlamak.
- Hazineye ait taşınmaz malların kira ve satış ilanları Milli Emlak Web Sitesi'nde yayınlanmakta, Hazineye ait taşınmaz mal satın almak veya kiralamak isteyen yurt içinde ve yurt dışında yaşayan vatandaşlar, bu site aracılığı ile ilgili ihaleleri güncel olarak takip edebilmekte, detaylı bilgi ve görüntüye ulaşabilmektedir.
- Saydam devlet anlayışı ön plana çıkarılarak, kurum çalışmalarının tüm ilgililerin bilgisine sunulması ile özellikle satış ve kira ihalelerinde maksimum katılım sağlanmış olup verimliliğin artması ve iş tekrarının önlenmesi mümkün olmuştur.

4) Muhasebat Genel Müdürlüğü (www.muhasibat.gov.tr)

Proje Adı: say 2000i – Web Tabanlı Saymanlık Otomasyon Sistemi

- Yurt çapında devletin giderlerini yapan ve gelirlerini toplayan 1500 civarında saymanlığın tamamının kısa sürede otomasyona geçirilmesi.
- Devletin muhasebe bilgilerinin günlük olarak izlenilmesi ve devletin uluslar arası standartlara uygun mali tablolar üretebilmesi

- Tüm kamu çalışanlarının personel ve maaş bilgilerinin merkezi bir veri tabanında tutulması ve maaşların merkezden hesaplanabilmesi
- Sağlık harcamalarının merkezi veri tabanı üzerinden izlenebilmesidir.

“Maliye’den E-Postanız Var: Verginizi Neden Ödemediniz?”

İstanbul Defterdarlığı vergi denetiminde yeni bir uygulama başlatıyor. İstanbul’da 1 milyon mükellefin elektronik posta (e-posta) adreslerini çıkartmaya başlayan Defterdarlık, bu mükellefleri e-posta ile denetleyip uyaracak.

Kayıt dışı ile mücadelede değişik bir uygulama başlattıklarını açıklayan İstanbul Defterdarı Kadir Boy, İstanbul genelinde 23 bin civarındaki serbest muhasebeci mali müşavirler ve yeminli mali müşavirlerle yaptıkları çalışmalar sonucunda, bunların mükelleflerinin tek tek envanterini çıkardıklarını anlattı. Boy, şöyle devam etti:

“Serbest muhasebeci mali müşavirlerin ve yeminli mali müşavirlerin e-posta adreslerini de belirledik. Bunların mükellefleri beyanname vermediklerinde, ödemeleri yavaşlattıklarında, gerçeğin dışında zarar göstermesi, KDV beyannamelerini sürekli devir şeklinde düzenlemesi gibi 4 ayrı aşamada, bu meslek mensuplarımızın elektronik posta adreslerine İstanbul Defterdarlığı merkez birimlerinden dikkat çekici mesajlar çekeceğiz. İstanbul’da 100 bin mükellef 3 yıl boyunca KDV ödememiş. İlk etapta onların e-posta adreslerine, (Bu durumun izahını yapmalısınız) diye mesaj geçtik.”

Boy, İstanbul’da 1 milyon vergi mükellefinin elektronik posta adreslerinin envanterini çıkarmaya başladıklarını da belirterek, “2004 yılından itibaren İstanbul defterdarlığı olarak elektronik posta marifeti ile takip ve denetimlerimiz ilk defa Türkiye’de gündeme gelecek. Etkinlik ve verimlilik sağlayacağız” dedi.

Kaynak: Hürriyet Gazetesi, 3 Şubat 2004, s:8.

DİŐİŐLERİ BAKANLIĞI (www.mfa.gov.tr)

Projeler ve Yararları:

1) Konsolosluk İşlemleri Otomasyon Projesi

- Konsoloslukların vatandaşlık işlemlerinde kullandıkları bilgi işlem altyapısının donanım ve yazılım bağlamında güncel hale getirilmesi.

2) “Belge Arşiv 2001” Yazışma ve Otomasyonu Projesi

- Standart dosyalama sistemi ile merkez ve yurt dışı teşkilatı iş akışında bir örnekliğin sağlanmasını sağlar ve elektronik arşivleme sayesinde arşiv bilgileri üzerinde hızlı sorgulama yapılabilir.

3) Dışışleri Bakanlığı Bilgi Bankası

- Bakanlık çalışanlarının çeşitli konulardaki görüş ve temennilerini paylaşabilecekleri, yönetim kademelerinden olası beklenti ve taleplerini ifade edebilecekleri bir kurum-içi kamuoyu ortamı yaratabilmek.

KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI (www.kulturturizm.gov.tr)

Projeler ve Yararları:

- 1) “Destinasyonlara Tanıtım ve Ulaşım Kolaylığı Sağlanması” Projesi
- 2) “Etkinlikler” Projesi
- 3) “Turizm Web Portalının Geliştirilmesi” Projesi
- 4) “Web Üzerinden Türkiye Tanıtım Filmleri” Projesi
- 5) “Türkiye’den Görünümler” Projesi
- 6) “Kültür ve Turizm Bakanlığı Web Sitesinin Japonca Versiyonunun Hazırlanması” Projesi
- 7) “Ankara Devlet Resim Heykel Müzesi Envanter Bilgi Sistemi” Projesi
- 8) “Sanal Mağaza Uygulamalarının Yaygınlaştırılması” Projesi
- 9) “Evrak Takibi” Projesi
- 10) “Yabancı Girişimcilere Yatırım Portföyü” Projesi
- 11) “Belek GIS (Geographical Information System)” Projesi
- 12) “E-Kütüphane” Projesi

Kültür ve Turizm Bakanlığı Web Sitesi

- Web adreslerinde hizmet vermekte olan, günün 24 saati aralıksız dolaşıldığında ancak 5 ay gibi bir sürede gezilebilen ve Türkiye’yi en doğru bilgilerle, ilgi çekici görsel materyalleri ön planda tutarak, tarihi ve kültürel yönde tüm dünyaya tanıtmayı amaçlayan sitenin Türkiye’nin tanıtımında geldiği önemli noktanın vurgulanmasını sağlar.

Kültür ve Turizm Bakanlığı Web Sitesi Üzerinde Sanal Mağaza Uygulamaları

- Sanal Mağaza’da kitap, CD/kaset, tekstil, metal, cam, taş, ahşap, deri, seramik, gümüş gibi materyaller kullanılarak üretilen hediyelik eşyaların satışı ile amaçlanan, ticaretin çok ötesinde dünyanın herhangi bir yerinde Döner Sermaye İşletmeleri Merkez Müdürlüğü ürünlerinin alınmasını sağlamak, dolayısı ile Türkiye’nin kültürünü tanıtmaktır.

Ankara Resim Heykel Müzesinde Bulunan Eserlerin İnternet Üzerinde Kullanıma Sunulması

- Güzel sanatlar genel müdürlüğüne bağlı Ankara Devlet Resim Heykel Müzesi’nde bulunan eserlerin sağlıklı bir şekilde takibinin yapılabilmesi ve gelecek kuşaklara görsel ve teknik bilgilerin aktarılabilmesi amacıyla yürütülen çalışma kapsamında, başlangıç olarak seçilen 2500 adet esere ait, elde edilen bilgi ve görsel materyaller Bakanlık Web Sitesi üzerinden yayınlanması.

Bakanlık Web Sitesi İle İnternet Üzerinden Bilet Satışları

- Bakanlık merkez şebekesine ve merkez üzerinden internete bağlanan, Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü, Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası ve İstanbul Atatürk Kültür Merkezi bilet satışlarının internet üzerinden gerçekleştirilmesi için çalışmaların yürütülmesi.

Ermeni CD’si

- Ermeni Sorunu hakkında tarihi gerçekleri ortaya koymak, Türk ve yabancı kamuoyunu bilgilendirmek ve uluslar arası meselelerde, haklı davamızda dünya kamuoyunu bilgilendirmek için çok ciddi bir tanıtım ve başvuru kaynağıdır.

Türkiye Tanıtım CD’si

- Türkiye’de 150 farklı yerde havadan ve karadan yapılan özgün çekimler ve özgün müzikler ile oluşturulan ve Türkiye’yi kültürel ve tarihi yönleriyle, tüm dünyaya tanıtmayı amaçlayan CD özellikle yurtdışında değerlendirilecek ve Türkiye’nin tanıtımı konusunda önemli bir ihtiyacı karşılayacaktır.

Kültür ve Turizm Bakanlığı Web Sitesi Üzerinde Sanal Müzik Müzesi

- Bu çalışma ile Türkiye Müzik Kültürüne ait değerlerin kalıcı, tüm tarihsel süreci anlatabilen bir yapıda, bilgilendirici, görsel ve işitsel yönden zengin bir ortamda, animasyon desteğini de içine alan bir sanal müze oluşturulması amaçlanmaktadır.

www.meslekiyeterlilik.com®

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI (www.meb.gov.tr)

Projeler ve Yararları:

Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü (MEB ETGM) Bilgiye Erişim Merkezi (<http://egitek.meb.gov.tr>)

1) Sayısal Fotoğraf Arşivi

- Çeşitli konulardaki 50.000 fotoğrafın; sayısallaştırılması.
- Bibliyografik kayıtların oluşturulması.
- Materyale ve kayıtlarına uzaktan, çoklu erişimin sağlanması.
- Materyalin kullanımının ve e-ticaretinin sağlanması.

2) Sayısal Film Arşivi

- 500 saatlik 16mm'lik filmin çoğaltım kopyalarının, bibliyografik kayıtlarının oluşturulması.
- Filmlerin sayısallaştırılması
- Filmlere ve kayıtlarına uzaktan, çoklu erişimin sağlanması.

3) Sayısal Ses Arşivi

- 200 saatlik ses kaydının çoğaltım kopyalarının, bibliyografik kayıtlarının oluşturulması.
- Materyalin sayısallaştırılması
- Materyale ve kayıtlarına uzaktan, çoklu erişimin, sağlanması.

4) Sayısal Video Arşivi

- 2000 programın; sayısallaştırılması ve bibliyografik kayıtlarının oluşturulması.
- Materyale ve kayıtlarına uzaktan, çoklu erişimin sağlanması.

5) Sanal Kütüphane

- Örgün ve yaygın eğitim çalışanlarının BEM materyalini kullanarak; kendi kullanacakları öğretim materyalini oluşturmaları, güncellemeleri, paylaşarak zenginleştirmeleridir.

MEB ETGM Açık Öğretim Çevrimiçi Bilgi Kaynakları (<http://egitek.meb.gov.tr>)

Proje Adı: Açık Öğretim Çevrimiçi Bilgi Kaynakları

1) e-dergi

- Uzaktan eğitim alanındaki akademisyenlere ve diğer ilgililere elektronik ortamda alandaki gelişmeleri izlemek, gelişmelere katkıda bulunmak olanağı sağlar.

2) E-Kaynakça

- Uzaktan eğitim alanındaki bilgi kaynaklarının bibliyografik kayıtlarını elektronik ortamda sunmak.

3) E-Ders Notu

- Açık Öğretim Liseleri (ve ileride Açık İlköğretim Okulu) öğrencileri için hazırlanan ders notlarının elektronik ortamda sunulması.

MEB ETGM, Eğitim Ana Kapısı (www.meb.gov.tr)

Proje Adı: Eğitim Ana Kapısı

- Kullanıcısı ile etkileşebilmesi, özelleştirilebilir olması, yoğun bilgi paylaşımı ortamı sunması.
- Eğitimde fırsat eşitliğine katkı sağlaması.
- Kullanıcıya sınırsız deneme-yanılma imkanının sunulması.
- Eğlenerek öğrenmenin gerçekleştirilebilmesi.
- M.E.B. okul, eğitimci, öğrenci ve aileler için karşılıklı iletişim ve rehberlik imkanı sunması.

Proje Adı: Milli Eğitim Bakanlığı Bütünleşik Yönetim Bilişim Sistemi (MEBSİS) Projesi

1) Personel Bilgi Sitemi (PERSİS)

- Öğretmen planlaması, ataması, yer değiştirmesi vb. işlemlerinin sağlıklı, düzenli ve hızlı yapılmasının sağlanması

2) İdari Mali İşler Bilgi Sistemi (İMİSİS)

- Bakanlık İdari Mali İşler Dairesinin tüm iş ve işlemlerinin bilgisayar desteğinde yürütülmesini sağlar.
- İnternet ve İtranet kullanımı yaygınlaştırılmaktadır.

3) Bütçe Bilgi Sistemi (BÜTSİS)

- Bütçe Daire Başkanlığının Milli Eğitim Bakanlığı bağlantılı işlerinin bilgisayar desteğinde yürütülmesini sağlar.

4) Yüksek Öğrenim Bilgi Sistemi (YÖSİS)

- Resmi ve özel burslu öğrencilerin yurtiçi ve yurtdışındaki takibini ve atışeliklerin otomasyonunu sağlar.

5) İl ve İlçeler Milli Eğitim Müdürlükleri Bilgi Sistemi (İLSİS)

- Merkez ve Taşra Teşkilatları iletişim alt yapısının oluşturulmasını sağlar.

MEB ETGM WEB SORU BANKASI (www.meb.gov.tr)

Proje Adı: Web Soru Bankası (WSB)

- Öğretmenlerin ve ölçme ile ilgilenen her kesin kullanabileceği soru bankası yazılımı ile, lokal soru bankalarının oluşmasını sağlamak.
- M.E.B. web'i üzerinde genel soru havuzunun oluşmasını sağlamak.
- Eğitimle ilgili olan ve ölçme ihtiyacı duyan tüm bireyler yada kurumları ortak paydada buluşturabilmek.
- Entegre olarak çalışabilen deneme sınavı projesine içerik sağlamak.

1) WSB Deneme Sınavı

- Öğrencilerin test çözme tekniklerini geliştirmek.

- Zamanın iyi kullanılmasını öğretmek.
- Geçmiş sınavlarda çıkan soru örnekleri ile karşılaşabilecekleri soru tipleri hakkında bilgi sahibi olmak, bilgi eksikliklerini ortaya çıkarmak.

2) Grafik Çiziyorum

- Matematiksel fonksiyonların grafiklerinin çizilebilmesini sağlamak.
- Grafikler konusunun öğrenciler tarafından daha iyi algılanmasını sağlamak ve çizimi zor grafiklerin bilgisayar ortamında çizimi ve çıktısının alınabilmesi.
- Elle çizimi zor olan grafikler için çıktı sağlamak.

MEB ETGM UZAKTAN EĞİTİM (www.meb.gov.tr)

Proje Adı: Uzaktan Eğitim Hizmetlerinin Otomasyonu

- Geri bildirim, sınav girişi, sınav sonuç bilgileri elektronik ortamda yürütülebilmektedir.
- Öğrencilerin elektronik ortamda kayıt yenileme, adres değişikliği işlemlerini yapabilmelerini sağlamak.

MEB ETGM WORLD LINKS (www.meb.gov.tr)

Proje Adı: World Links Projesi

- Proje kapsamında internetteki Türkçe kaynakların artması, eğitim materyallerinin üretilmesi ve internet ortamına sunulmasını sağlamak.
- Projeye yönelik uygulamalar öğrenciyi araştırmaya yöneltmekte ve öğrencinin bilgiyi üreten grupta yer almasına katkıda bulunmak.

MEB ETGM e-SINAV (www.meb.gov.tr ; <http://egitek.meb.gov.tr>)

Projeler:

- 1) Sınav Uygulama ve Değerlendirme Sistemini Tanıtan Slayt Gösterileri ve Broşürleri
- 2) SUDESIS (Sınav Uygulama ve Değerlendirme Yazılımı) ile Sınav Uygulama ve Değerlendirme Sisteminin Uygulamalı Olarak Tanıtılması ve Sınav Sonuçlarını İnceleyebilmeleri İçin Ziyaretçilerin Kullanımına Açılması
- 3) E-Sınav Projesi Tanıtımı. (Sınav Uygulamalarında İnternet Ortamından Yararlanılması)

- 4) Ziyaretçilere Mini Sınav Uygulaması, Sınav Değerlendirme Çalışmaları ve Günün En Başarılı Adaylarının Seçimi

Proje Yararları

- Sınav sistemini uygulamalı olarak tanıtarak, sınav güvenilirliğini ziyaretçilere anlatmak, sürekli değişim ve gelişim içinde olduğumuzu göstererek, kuruma ve sınavlara olan güveni tazelemektir.

TARIM VE KÖY İŞLERİ BAKANLIĞI (www.tarim.gov.tr)

Projeler ve Yararları:

1) Tarım-NET

- Mevcut tarım kaynaklarının ve potansiyel kaynakların izlenerek değerlendirilmesi ve tarımsal ekonomi dinamiklerinin iyileştirilmesi.

2) Çiftçi Kayıt Sistemi

- Nüfusun %41 'inin kırsal kesimde yaşaması, %36'sının doğrudan tarım kesiminde çalışması nedeniyle, sosyo-ekonomik, kırsal kalkınma ve yönetim politikalarının belirlenmesine katkı sağlar.

3) Hayvan Kimlik Kayıt Sistemi

- Hayvan hareketlerinin işletmeden kesin haneye kadar olan zincirde izlenerek sınır hayvan kaçakçılığının önlenmesi.
- Elektronik veteriner hayvan izleme ağı ile hayva hastalıklarının önlenmesi.

GÜMRÜK MÜSTEŞARLIĞI (www.gumruk.gov.tr)

Projeler ve Yararları:

1) Gümrük İdaresinin Modernizasyonu Projesi (GİMOP)

Elektronik Gümrük İdaresi:

Elektronik Gümrük İdaresine doğru yapılan çalışmalar; bu çerçevede yükümlülerin hem internet hem de Elektronik Veri Değişimi (EDİ) adı verilen yöntemle gümrüğe gelmeksizin kendi bürolarından beyanname tescil etmeleri sağlanmıştır. Elektronik imzaya yönelik yasal düzenlemelerin yapılması halinde yükümlülerin gümrük idaresine gelmeksizin ve gümrük personeli ile muhatap olmaksızın gümrük işlemlerini yapmaları da mümkün olabilecektir. Bunun alt yapısını Gümrük Müsteşarlığı kendi mevzuatı dahilinde yerine getirmektedir.

Yukarıda bahsedilen ve 2000 yılı başında başlatılan EDİ uygulaması ile bugün itibarıyla % 51 oranında beyannamenin elektronik yolla tescil işlemi yapılmıştır.

Veri Ambarı Uygulaması:

Proje ile ulaşılmaya çalışılan hedeflerden biri de merkezi karar destek sistemine yardımcı olacak şekilde kaçakçılık, kıymet ve tarife bilgilerini de kapsayan “Veri Ambarı” adı verilen yazılımın devreye sokulmasıdır. 2002 Nisan ayı başında tamamlanan bu yazılım ile hem merkez hem de taşra idarelerinin ihtiyaçları olan bilgilere kısa sürede ulaşmaları imkanı tanıdığı gibi, söz konusu bilgilerden performans analizleri, geleceğe dönük tahminler gibi istatistiksel analizlerde yapılabilmektedir. Bu sayede kontrol hizmetlerinin daha etkin yapılabilmesi ve dış ticaret istatistiklerinin kısa sürede çıkarılması mümkün olmaktadır.

Risk Analizleri:

Gümrük bilgisayar sistemine önceden tanıtılan bilgiler doğrultusunda eşyaların çoğu dokümantasyon muayenesi için sarı hatta girmekte ancak riskli görüntüler kırmızı hat olarak adlandırılan fiziksel kontrollerin yapıldığı yere iletilmektedir. Sonradan kontrole tabi eşyalar mavi hatta, fiziksel kontrole veya dokümantasyon kontrolüne tabi tutulmayacak eşyalarda yeşil hatta gönderilerek hızlı bir şekilde gümrük işlemleri tamamlanmaktadır.

Elektronik Kayıt İşlemleri:

Otomasyonun en önemli sonuçlarından biri de özellikle ihracat teyitlerinde getirilen kolaylık olmuştur. Gümrük Müsteşarlığı ile Gelirler Genel Müdürlüğü arasında bilgisayar ağı kurularak, işlemi biten çıkış gümrük beyannameleri vergi dairelerine elektronik olarak aktarılmaktadır. Vergi dairelerinde bilgiler elektronik ortamda daha sağlıklı olarak izlenebildiği için, özellikle sahta fatura ve belge ile haksız yere KDV iadesi alanlara mücadele edilmektedir.

Elektronik Vergi Tahsilatı:

Yükümlülerin gümrük vergilerini banka şubelerine yatırmalarına olanak sağlamak için bankalar ile bir protokol yapılmıştır. Öncelikle dekont belgesi üzerinden yapılan kontrollerle yürütülen işlemler, 2002 mayıs başından itibaren Bankalar ile Gümrük Müsteşarlığı arasında bilgisayar ağı bağlantısının kurulması ile elektronik tahsilat işlemlerine dönüşmüştür.

2) Gümrük İşlemleri Otomasyon Sistemi (BİLGE)

Gümrük İşlemleri Otomasyon Sistemi (BİLGE)'nin Yararları

- Geliştirilen ve BİLGE adı verilen gümrük otomasyon yazılımı ile eşyanın gümrük sahasına gelişinden ithalat veya ihracat işlemleri tamamlanmaya kadar geçen tüm aşamalarda işlemlerin gerçek zamanlı olarak bilgisayar ortamında yapılması sağlanmıştır.

3) Gümrük İşlemleri EDI Uygulaması (BİLGE-EDI)

Gümrük İşlemleri EDI Uygulaması (BİLGE-EDI) Projesinin Yararları

- Gümrüklü sahaya eşyaların gelişi ile ithalatçı ve ihracatçılar beyanlarını hızlı bir şekilde gümrük idaresine verebilmekte ve gümrük idaresi beyanı ve gerekirse eşyayı minimum gecikme ile kontrol etmekte.
- Gümrük beyannameleri, gümrük idaresinin bilgisayarına yeniden veri girişi yapılmadan aktarılmakta ve vergiler sistem tarafından hesaplandıktan sonra rahatlıkla kontrol edilebilmekte.
- Gümrük müdürlüklerinde her gün iş takip eden yüzlerce firma görevlisi sayısı EDI uygulaması ile süratle azalarak, gümrük personeli üzerindeki fiziki iş yükü de azalmaktadır.
- Elektronik imzaya yönelik yasal düzenlemelerin yapılması halinde yükümlülerin hiç gümrük idaresine gelmeksizin ve gümrük personeli ile muhatap olmaksızın gümrük işlemlerini yapmaları da mümkün olabilecek. Bunun altyapısını Gümrük Müsteşarlığı kendi mevzuatı dahilinde yerine getirmektedir.

4) Gümrük Veri Ambarı Sistemi (GÜVAS)

- Proje, merkezi karar destek sistemine yardımcı olacak şekilde kaçakçılık, kıymet ve tarife bilgilerini de kapsayan "Veri Ambarı" adı verilen yazılımın devreye sokulmasıdır. 2002 Mayıs ayı başında tamamlanan bu yazılım ile hem merkez hem de taşra idarelerinin ihtiyaçları olan bilgilere kısa sürede ulaşmaları imkanı tanınmaktadır ve dış ticaret istatistikleri analizi yapılması amaçlanmaktadır.

5) Gümrük Kapıları Güvenlik Sistemleri Projesi (GÜMSİS)

- Gümrük kapılarının, teknolojinin sağladığı modern imkanlarla donatılması ve her bakımdan sağlıklı bir altyapıya kavuşturulması, ulusal güvenliğimiz açısından olduğu kadar ekonomik ve jeopolitik unsurlar açısından da büyük önem ve öncelik taşımaktadır. Sınır kapılarına TIR arama cihazları, plaka okuma sistemi, CCTV kurularak, GPRS aracılığıyla Türkiye'den transit geçen TIR'lar takip edilerek, kaçakçılık ile etkin mücadele edilecektir.

İSTANBUL VALİLİĞİ (www.istanbul.gov.tr)

İstanbul Portalı (Ana Kapısı)

Projenin Yararları

- E-Devlet uygulamalarına örnek teşkil edecek il bazında uygulanabilir ve sürdürülebilirliği olan bir projenin yaratılmış olması.
- Vatandaşların, iş dünyasının, kamu çalışanlarının, kamu kurum ve kuruluşlarının; iletişim bilgileri, işlemler, web adresleri, ihaleler gibi pek çok bilgiye ve kuruma tek noktadan ulaşılabilirliğinin sağlanmış olması.
- Kurumların Telefon Rehberi, Halk Kılavuzu, İhale ve İlanlar gibi modüllere veri girişi yaparak önemli bilgilerin güncel ve ortak bir veri tabanından toplumun faydasına sunulması.
- E-devlet için e-dönüşüm sürecinde kurumlara ve çalışanlarına internet, e-posta gibi kavramların uygulamalı olarak tanıtımı, kullandırılmaya teşvik edilmesi ve elde edilen sonuçların herkes tarafından paylaşılmasıyla bu sürecin hızlandırılması.

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ – EGM (www.egm.gov.tr)

Asayiş Daire Başkanlığı (www.egm.gov.tr/asayis)

Projeler ve Yararları:

Asayiş Daire Başkanlığı Bilgisayar Uygulamaları

1) Otomatik Parmak İzi Teşhis Sistemi (AFİS)

- Parmak izi görüntülerinin kaydedilmesi, sahiplerinin kimlik bilgilerinin doğrulanması, karşılaştırılması, depolanması.

2) Asayiş Projeleri ve Web Sitesi

- Halkın faaliyetler hakkında bilgilendirilmeleri ile hizmet almak amacıyla yapacakları müracaatlarda zaman ve emeklerinin minimum düzeyde kullanılmasının sağlanması ve ihtiyaç duyulan konularda bilgilerine başvurulması.

Bilgi İşlem Daire Başkanlığı (www.egm.gov.tr)

“Bugün git yarın gel değil, şimdi” sloganı ile Genel Müdürlük tarafından yürütülen bilişim projeleri, POLNET adı altında birleşmiş ve teşkilatımızın hizmet alanına giren çok sayıda proje ve bilgi sisteminden oluşmaktadır. POLNET’e dahil Bilgi Sistemlerini kısaca şu alt başlıklar altında sınıflandırabilir:

POLNET

- 1) Transpol (iletişim ve alt yapı projesi)
- 2) Olay Tabanlı Bilgi Sistemleri
- 3) Hizmet Tabanlı Bilgi Sistemleri
- 4) Önleyici Bilgi Sistemleri
- 5) Karar Destek Bilgi Sistemleri
- 6) Mevzuat Bilgi Sistemleri
- 7) Personel Bilgi Sistemleri
- 8) Mobil Uygulamalar
- 9) Uzman Bilgi Sistemleri
- 10) Dijital Arşiv ve Otomasyon Projesi
- 11) Kaynak Planlama ve Yönetimi Bilgi Sistemi
- 12) Emniyet Bilgi Sistemleri Lokal Bilgi Sistemi

PolNet Projesi – Transpol Projesi (www.egm.gov.tr)

POLNET, ulusal ve uluslararası bütün bilgi ağları ve bilgi bankaları üzerinde, sorgulama yapabilecek şekilde tasarlanmış, bilgi toplumu altyapısı projelerinin en önemlilerinden birisidir.

Eski sistemde birbirleriyle bağlantılı olmayan dağınık yapıda tasarlanan veri tabanları, POLNET ile şahıs, olay ve eşya ana başlıkları altında ortak bir veri tabanı halinde dizayn edilmiş olup polis uygulamaları açısından önem taşıyan tüm bilgi tipleri, sistematik biçimde veri tabanına girilebilmekte ve sorgulanabilmektedir.

POLNET Projesinin Yararları

- Bilgiye hızlı ulaşım sayesinde gözaltı süreleri kısalmış ve gereksiz gözaltılar en aza indirgenerek insan hakları konusunda gelişme sağlanmıştır. Şahısların GBT sorguları 1-3 saniyede yapılarak gereksiz gözaltında beklemeler sona erdirilmiştir.
- Güvenlik soruşturmaları konusunda süre kısalmış ve yazışma oranı en aza inmiştir.
- Bazı yazışmalar, işlemler ve kontroller sistem tarafından otomatik yapılmaktadır. Örnek Araç Tescil Bilgi Sistemi bünyesinde tescili yapılmak istenen aracın çalıntı olup olmadığı, üzerinde rehin, haciz vs. kısıtlamaların olup olmadığı otomatik kontrol edilmekte ve gerekiyor ise ilgili yazışma

evrakları sistem tarafından üretilmektedir. Bu örnek POLNET'in diğer Bilgi Sistemleri içinde verilebilir.

- İnternet ve mobil uygulamalar ile yeniden hizmet çalışmaları başlamıştır. Vatandaşın Poliste yapacağı işlemler ile ilgili bilgiyi, internet kullanarak öğrenebilmekte pasaport, ruhsat, ehliyet gibi benzer işlemlerin müracaatları internet üzerinden yapılabilmektedir. 3-5 gün süren ehliyet, ruhsat ve araç tescil işlemleri 15 dakika seviyesine indirilmiştir.
- Teşkilat mensuplarına intranet üzerinden eğitim olanağı sağlanmıştır.

Trafik Hizmetleri Başkanlığı (www.tam.egm.gov.tr)

Proje Adı: Trafik Bilgi Sistemi

- Trafik güvenliği ile ilgili Türkiye'de mevcut bulunan her türlü veriyi tutmak, bu verileri karar vericilere tutarlı ve ilişkisel bir biçimde sunmak.
- Türkiye'de kazaların % 80'inin meydana geldiği 4.500 km'lik yol güzergahında etkin trafik denetimi sağlamak üzere merkezdeki kayıtlar üzerinden çevrim içi sorgulama yapmak.
- Türkiye'de kazaların sıklıkla meydana geldiği noktaları dinamik haritalar üzerinden vatandaşa sunmak.
- Kayıp, çalıntı araç ve ceza puanı kayıtlarının vatandaşlar tarafından sorgulanmasına olanak tanımak.
- Trafik denetiminde aranan şahıslara ait verilere doğrudan, çevrimiçi olarak erişebilmek.

BAĞ-KUR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (www.bagkur.gov.tr)

Projeler ve Yararları:

1) Sağlık Projesi

- Prim tahsilatının arttırılması.
- İlaç ve hasta takibinin yapılması ve böylece tasarruf edilen kaynakların hizmet olarak sigortalıya geri döndürülmesi.

2) Banka Projesi

- Prim tahsilatının banka şubelerinden yapılarak sigortalılara prim ödeme kolaylığının sağlanması ve prim tahsilatında oluşan gecikme ve aksaklıkların giderilmesi amaçlanır.

3) Web Sitesi

- İhale duyurularının açıklanması ile yönetimde şeffaflık ilkesinin uygulanması.
- E-posta yoluyla iletişim kanalının açılması.

SOSYAL SİGORTALAR KURUMU (www.ssk.gov.tr)

Projeler ve Yararları:

1) İlaç Bilgi Bankası

- Kurumun ilaç politikasını belirlemek amacıyla bilgi toplanmasını sağlar ve satın alma maliyetleri hakkında alım yapan birimlere bilgi ulaştırır.

2) Sözleşmeli Eczaneler Bilgi Sistemi

- İlaç tüketimi konusunda ilaç israfı önlenmektedir ve kurum ilaç harcamaları kayıt altına alınır.

3) Sağlık Hizmetleri Satın Alma Bilgi Sistemi

- Sözleşmeli eczaneler sistemine ön koşul hazırlamak ve kurum dışı sağlık tesislerinden alınan tüm hizmet kalemlerinin kontrol altına alınmasını sağlamak ve ön izin sistemi ile denetlemek.

4) SSK Web Sayfası Projesi

- Sigortalıların emekli olacakları tarihin belirlenmesi, kıdem ve ihbar tazminatlarının hesaplanması
- Almanya, Bulgaristan'dan aylık almakta olanlarla, ülkemizden aylık almakta olanların ödeme bilgilerinin verilmesi yoluyla bürokrasinin azaltılması ve Sigorta müdürlüklerindeki iş yükünün %40 azaltılarak emek ve zaman tasarrufu sağlanması, özellikle sigorta müdürlüklerine uzak yörelerde oturan vatandaşların yol ve zaman tasarruflarının sağlanması ve sigortalılık bilincinin artırılması konularında yararlanılır.

5) E-Sigorta Projesi

- Bankalarla çevrim içi bağlantı ile beş ay gecikmeli olarak işveren hesaplarına işlenen primlerin günlük izlenmesini sağlar.
- Bankalara işveren tescil kütüklerinin açılarak hatalı tahsilatların önlenmesini sağlar.
- Aylık sigorta primleri bildirgesi ile dört aylık sigorta primleri bordrosunun birleştirilmesi ve internet üzerinden alınması, bu yolla sekiz ay geriden izlenen sigortalı hizmetlerinin aylık takibinin yapılması, hastalık ve işsizlik sigortasını hak edip etmediklerinin etkin olarak izlenmesini sağlar.

MERKEZİ NÜFUS İDARESİ SİSTEMİ- MERNİS PROJESİ (www.nvi.gov.tr)

“Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi Projesi”, nüfus kayıtlarının bilgisayarla tutulmasına, toplanan bilgilerin kamu hizmetleri ve vatandaş için çok yönlü olarak değerlendirilmesine ve nüfus hizmetlerinin bu esaslara göre yeniden düzenlenmesine yönelik bir projedir. Projenin gerçekleştirilmesi ile;

- Nüfus mevzuatına uygun olarak merkez ve taşra birimlerinde nüfus işlemleri bilgisayar ortamında yapılmaya başlanmış ve merkezde bir veri tabanı oluşturulmuştur.
- 923 nüfus idaresinde bulunan aile kütüklerindeki bütün nüfus kayıtlarının bilgisayar ortamına aktarılma işlemi tamamlanmış ve her bireye Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Numarası verilmiştir.
- Kamu kuruluşlarına ve vatandaşa elektronik ortamda nüfus hizmeti verilmeye başlanmıştır.
- 923 ilçe nüfus müdürlüğü çevrimiçi (on-line) çalışmaya başlamıştır.
- Nüfus ve aile istatistiklerinin hızlı ve sağlıklı bir şekilde alınabilmesi sağlanmıştır.

31 Yıl Çalıştılar ‘2 Dakikada Nüfus Cüzdanı’ nı Yakaladılar

Yaşayan ve ölen toplam 100 milyon Türk vatandaşı ile ilgili nüfus bilgilerini tek bir bilgi bankasında toplayan MERNİS projesi, 31 yıllık çalışma sonunda dün resmen faaliyete geçti. MERNİS sayesinde, eskiden günler süren nüfus cüzdanı çıkarma süresi, 1 dakika 52 saniyeye indi.

1972 yılında başlatılan ve 31 yıldır üzerinde çalışılan Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi (MERNİS) projesi, dün Ankara’da Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer’ inde katıldığı törenle hayata geçti. Özel ve kamu sektöründeki işleyişi değiştirecek çok önemli bir sürecin yapı taşı olarak değerlendirilen MERNİS projesiyle ‘Ulusal Birey Kayıt Sistemi’ oluşturuldu. Türkiye’de yaşayan herkesin nüfus bilgilerinin elektronik ortama aktarılması ile artık bir nüfus cüzdanını çıkartmak sadece 1 dakika 52 saniye sürecek. Kamu dairelerinde kuyrukta bekleyen, muhtara gidip evrak alan, nüfus sayımlarında ev hapsi dönemlerinin sonu anlamına gelen ‘elektronik vatandaş’ projesinin MERNİS’ in donanım altyapısını kuruldu.

Proje sayesinde, pahalı ve geciken istatistikler, kişi kayıtlarının tutulmasında ve yaşatılmasında sürekli artan bürokrasi sona erecek, kayıt dışı ekonominin denetim altına alınabilmesinin alt yapısı sağlanmış olacak ve kurumlar arasında elektronik ortamda bilgi paylaşımı kolaylıkla yapılacaktır.

BM Denetimi

MERNİS projesi İçişleri Bakanlığı, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Müdürlüğü Tarafından yürütülüyor. Dünya Bankası finans kaynaklı ve BM Kalkınma Programı tarafından denetleniyor. Yaşayan ve ölü 100 milyondan fazla Türk vatandaşına birer “Vatandaşlık Numarası” veren proje, sadece kamu sektöründe değil, özel sektördeki işleyişe de büyük değişiklik getirecek.

Ankara

Projenin 31 Yılı

- 5 Mayıs 1972’de MERNİS projesi fikri doğdu.
- 1976’da Devlet Planlama Teşkilatı’nca projelendirildi.
- 1980’de proje, Ortadoğu Teknik Üniversitesi’ne ihale edildi. 1982 yılında projeyi uygulama çalışmaları başladı.
- 1996’da Dünya Bankası projeyi özelleştirme ve Sosyal Güvenlik Ağı kapsamına aldı ve fizibilitesi yapıldı.
- 1997’de yürürlüğe giren 4300 sayılı kanunla sağlanan ödeneğin kullanılması ile MERNİS projesi hız kazandı.
- 1997’de Dünya Bankası projeye kaynak aktardı.
- 1997-1999 arasında Genel Müdürlük ve 923 ilçe nüfus müdürlüğünün alt yapısı tamamlanarak bilgisayar sistemleri kuruldu.
- 28 Ekim 2000 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Numarası tüm nüfus kayıtlarına verildi.
- 18 Mart 2002’den itibaren online uygulama Ankara ve Kırıkkale iline bağlı ilçelerde pilot uygulama başladı.
- Kasım 2002 itibarıyla MERNİS veri tabanı kuruldu ve MERNİS sistemi online olarak çalışmaya başladı.

MERNİS’le Devlet Hizmeti Hızlanıyor

MERNİS’ in devreye girmesiyle kamu kurum ve kuruluşlarında ortaya çıkacak rahatlama şöyle olacak:

Ekonomi Ve Maliye:

Vergi tahsilat ve denetimi kolaylaşacak. Kayıt dışı ekonomi denetim altına alınacak. Ayrıca noter, tapu ve banka işlemlerinde kişi bilgilerine ilişkin sahtecilik ortadan kalkacak.

Yatırım Ve Planlama:

Yatırımcı kuruluşlar, gelecek için yapacakları yatırım ve planlarda MERNİS veri tabanından reel bilgileri alarak, gerçek bilgiler ışığında doğru planlama yapabilecek.

Güvenlik:

Can ve mal güvenliğini tehlikeye sokan kişilerin takibi ve yakalanması kolaylaşacak.

Askerlik:

Askerlik çağına gelen kişilerin listeleri hızlı ve sağlıklı olarak MERNİS veri tabanından alınacak. Askere alma ve asker kaçaklarının takibi kolaylaşacak.

Sağlık:

Sağlık kuruluşlarında her vatandaş için T.C Kimlik Numarası esasına göre dosya açılacak. Sağlık bilgileri birleşecek.

Sosyal Güvenlik:

Vatandaş, Emekli Sandığı, SSK ve Bağ-Kur'lu olduğunda, tek numara taşıyacağından bunların takibi ve hizmetlerini birleştirmesi kolaylaşacak.

Seçmen Kütükleri:

Seçme ve seçilme yaşında bulunan vatandaşların listeleri her an çıkarılabilecek. Seçmen kütüğü işi kolaylaşacak.

Adli İşler:

Mahkemelerde davaların görülmesi sırasında yapılan kimlik tespitleri MERNİS veri tabanından alınabilecek. Davalar hızlanacak.

Sıra TR Kimlikte

MERNİS projesinde sıra Avrupa standartlarında nüfus cüzdanı (TR Kimlik) verilmesine geldi. MERNİS projesinde, iki yıl önce, herkese Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Numarası verildi. Bu numara önümüzdeki yıllarda, vergi numarası olarak da kullanılacak. Aynı numara banka hesap numarası, pasaport numarası, tapu numarası, sabıka numarası olarak da kullanılmaya başlanacak.

Kaynak: Kadir Ercan, Hürriyet Gazetesi, 21 Ocak 2003 Salı, s:11.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ MERKEZ BANKASI (www.tcmb.gov.tr)

Projeler:

Elektronik Fon Transfer Sistemi – EFT Projesi

EFT Sistemi yurt içinde Türk Lirası ödemelerin bankalar arasında elektronik ortamda, gerçek zamanlı olarak aktarılmasını ve birebir mutabakatını sağlayan sistemdir. Yüksek tutarlı banka ödemelerinin yanı sıra düşük tutarlı müşteri ödemelerinin de yapılabildiği sistemde işlemler kesindir ve iptal edilemez. 1 Nisan 1992 tarihinden bu yana hizmet veren sistemin, 24 Nisan 2000 tarihinde yeni işlevlerle geliştirilmiş sürümü hizmete sunulmuştur.

Projenin Yararları

- Ödeme transferini hızlandırmak,
- Ödemelerde riskleri azaltmak,
- İş risklerini azaltmak,
- İşlem maliyelerini ve masrafları azaltmak,
- Hızlı ve sağlıklı bilgi üretmek,
- Fonların akışkanlığını ve yönetilebilirliğini arttırmak,
- Hizmetleri iyileştirmektir.

Elektronik Menkul Kıymet Transfer Sistemi – EMKT Projesi

Devlet İç Borçlanma Senetlerinin bankalar arasında elektronik ortamda gerçek zamanlı olarak aktarılmasını ve anında mutabakatını sağlayan sistemdir. EFT Sistemi ile entegre çalışan EMKT Siteminde, Ödeme karşılığı Teslimat İlkesi doğrultusunda kıymet ve para değişimi birlikte yapılmaktadır. Sistem 30 Ekim 2000 tarihinden bu yana hizmettedir.

Projenin Yararları

- Devlet İç Borçlanma Senetlerinin aktarılmasının güvenli ve hızlı ortamda yapılması,
- Kıymetlerin fiziksel basım ve dağıtımını yapılmaksızın tümüyle kaydi yöntemlerle işlenmesi,
- İşlemlerin kolay, hızlı ve daha düşük maliyetlerle gerçekleşmesi ,
- Kıymet ve para değişimini aynı anda yaparak riskin azaltılması,
- Hızlı ve sağlıklı bilgi üretimi ile kıymet yönetiminde etkinlik sağlanması,
- Kıymetlerin kaydi ve basılı formlar arasında dönüşümünün gerçekleştirilebilmesini sağlar.

Elektronik Veri Aktarımı Sistemi – EVAS Projesi

Elektronik Veri Aktarım Sistemi, Merkez Bankası ile ülkemiz Bankacılık ve Finans Sektörü içerisinde yer alan kurum ve kuruluşlar arasında etkin, hızlı ve güvenilir veri alış verişi yapılmasını sağlayan bir sistemdir.

Projenin Yararları

- Sektör içerisindeki kurum ve kuruluşlarla etkin, hızlı ve güvenilir veri aktarımı sağlanması,
- Kurumlar arasında fiziksel medya dolaşımının ortadan kaldırılması, dolayısı ile maliyetlerde iyileşme sağlama,
- Veri aktarımında zaman kısıtlarını ortadan kaldırma, işlemleri tüm zamanlara yayabilme,
- İnsan gücü ve özellikle bilişim temelli diğer kaynak kullanımlarında etkinliği sağlama

TCMB Web Sitesi

Merkez Bankası web sitesi dünyadaki ilk örneklerinden biridir. 1994 yılı sonlarından itibaren hizmet vermekte olan bu site özellikle dünya merkez bankaları arasında şeffaflık adına ilk adımların atıldığı bir site olmasıyla çeşitli yurtiçi ve yurtdışı kesimlerden olumlu eleştiriler toplamış ve günümüzde, ülkemiz ekonomisi ile ilgili bilgi, belge ve verilere kolaylıkla ulaşılabilen güvenilir, büyük bir kaynak durumuna ulaşmıştır.

Projenin Yararları

- Merkez Bankasının her yönüyle tanıtılması,
- Kamuya açık TCMB veri, bilgi ve yayınlarının elektronik ortamda, ilgi duyan kişi ve kuruluşlara güncel, hızlı ve esnek bir yapıda ulaştırılması,
- Sektöre ilişkin basılı ortamlarda yayınlanmayan çeşitli bilgilerin de paylaşılabilmesi için bir yayın arayüzü sağlanması,
- Kurumsal şeffaflığın Banka dışı ortamlara Yaygınlaştırılması,
- Banka bazı kaynaklarının (kütüphane, resim müzesi, banknot müzesi,...) paylaşımına açılması,
- Bireylerin, kurum ve kuruluşların zaman kısıtlı olmaksızın Banka ile iletişim kurabilmeleri,
- E-kurum sürecinde ilerleme kaydedilmesini sağlar.

KAYNAKLAR

- Bekir Coşkun, **Hürriyet Gazetesi**, 23 Ocak 2003 Perşembe, s:3.
- **e-Kurumlar; e-Devlet Yolunda Kamu Kurumları Uygulamaları**
Türkiye Bilişim Derneği (TBD) Yayını, İstanbul, 2-6 Eylül 2003.
- Hürriyet Gazetesi, 3 Şubat 2004, s:8.
- World Economic Forum, “Global Information Technology Report 2003-2004”,
The Networked Readiness Index Rankings 2003, Erişim Tarihi: 29 Aralık 2003,
www.weforum.org/pdf/Gcr/GITR_2003/Ranking.pdf, s:4.
- **World Public Sector Report 2003, E-Government at the Crossroads**, “Table-1:
E-Government Readiness Index 2003”, Department of Economic and Social Affairs,
http://www.unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/un/unpan012733.pdf,
United Nations, New York, 2003, Erişim Tarihi: 29 Aralık 2003, s:186.

Kamu Kurumlarına Ait Web Siteleri:

www.basbakanlik.gov.tr
www.maliye.gov.tr
www.milliemlak.gov.tr
www.muhasibat.gov.tr
www.mfa.gov.tr
www.kulturturizm.gov.tr
www.meb.gov.tr
http://egitek.meb.gov.tr
www.tarim.gov.tr
www.gumruk.gov.tr
www.bahum.gov.tr
www.istanbul.gov.tr
www.egm.gov.tr
www.egm.gov.tr/asayis
http://tam.egm.gov.tr
www.bagkur.gov.tr
www.ssk.gov.tr
www.tcmb.gov.tr